

CULTURA CREȘTINĂ

Apare, cu excepția lunilor Iulie și August
la 10 și 25 n. a fiecărei luni.

Anul VII.

10 Maiu 1918.

Nr. 9.

SUMARUL:

Dr. ALEXANDRU RUSU: In fața urnei. (Libertatea noastră la alegerea de mitropolit).

IOAN POP de ZĂICANI: In noaptea Învierii. (O povestire).

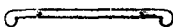
P. AUGUSTIN A. POP: Problemele viitorului. (O circulară).

INSEMNĂRI: Margareta Maria Alacoque și cultul inimii Domnului (Dr. Ioan Coltor). Biserica greco-catolică pentru propășirea clerului în știință (Senior).

CRONICĂ: Joi în săptămâna luminată (șr.). La alegerea de mitropolit (ar.). O scrisoare pontificie adresată arhierilor noștri (ar.). Pastoralele arhieresti (r.). Pocăiții din Ungaria (ar.). Canonizarea fericitei Margareta Maria Alacoque (r.). Numiri mai noue la „congregația orientală” (r.).

CĂRȚI ȘI REVISTE: Dr. Ștefan Cioroianu, Dor de lumină (ic.). „Revista Economică” (ar.). Cărți intrate la redacție.

TELEFON.

Bla j.

Tipografia Seminarului teologic gr.-cat. 208—18.

O rugare

care dorim, să se împlinească cât mai îngrabă.

În nr. 5—6 a. c., răspunzând unui prieten al revistei noastre, am arătat publice și până la un filer suma considerabilă, ce o reclamă tipografia pentru un singur număr, la care se mai adaug și alte cheltueli, ce le pretinde administrația periodicului.

La locul acela mai spuneam, că pretenziunile tipografiei se vor mai urca încă. Și iată, că în 5 Aprilie a. c. ni-se și scrie, că începând cu 4 Martie a. c. plata culegătorilor s'a urcat cu 25%, prin urmare avem să plătim și mai mult pentru imprimare ca în trecut.

Noi știm, că tipografia își face noue și noue pretenziuni, constrânsă fiind de împrejurări. Indatoririlor noastre însă nu putem satisface numai din abonamente, cari ni-se plătesc prea anevoie.

Din motivul acesta rugăm pe toți P. T. abonați, cari ne datoresc pe anii trecuți, cum și pe aceia, cari nu au achitat plata abonamentului nici cel puțin pe un semestru al anului crt., să binevoiască a ne plăti pretenziunile. Nu aștepte nimenea provocări speciale și trase postale, că ne costează prea mult.

Redacția și Administrația
„Cultura Creștină“.

CULTURA CREȘTINĂ

APARE, CU EXCEPȚIA LUNILOR IULIE ȘI
AUGUST, LA 10 ȘI 25 n. A FIECĂREI LUNI.

<p>Abonamente: Pe un an: cor. 20. Pe 1/2 an: cor. 10. În străin.: cor. 24. Numărul: 1 coroană</p>	<p>REDACȚIA: Dr. Ioan Sâmpăleanu, Ștefan Roșianu, Dr. Alexandru Ni- colescu, Dr. Alexandru Rusu și Dr. Ioan Coltor.</p>	<p>Redacția și Admi- nistrația: • Cultura Creștină. Balázsfalva.</p>
---	--	--

În fața urnei.

— Libertatea noastră la alegerea de mitropolit. —

Suntem în pragul alegerii de mitropolit. Peste câteva zile, clopotele catedralei vor chema la urnă pe cei ce în numele clerului provinciei noastre bisericesti, vor avea să dea o dovadă despre demnitatea de care sunt capabili în manifestarea credințelor și convingerilor de cari sunt stăpâniți. În fața acestui moment istoric, care se va petrece între cei patru pereți al mănăstirii sfintei Treimi din Blajul nostru, credem că e potrivit să atingem de astădată chestiunea *libertății acestei alegeri*.

Ea ni-se pare destul de asigurată. S'au făcut și poate se vor mai face și de aici încolo anumite influențări ori chiar presionări într'o direcție sau alta, dar că acestea nu au nici un temelie legal apare limpede din dorința expresă a Maiestății Sale, care dorește să fie aleși aceia, cari „în cea mai deplină măsură se bucură de iubirea și încrederea, de stima și aprecierea preoșimii alegătoare”. Și dacă ele totuși s'au făcut, ori se vor mai face, asta dovedește numai că ce ușor și cât de fără sfială se poate trece uneori la ordinea zilei chiar și peste dorințe atât de înalte. Dar dacă altora această dorință a Maiestății Sale nu le impune nici o datorință, pentru preoșimea noastră alegătoare ea este o *adevărată poruncă*. „Această preafinală dorință regească — așa scrie pâr. episcop Demetriu al Orășii în frumoasa „epistolă convocatoare” a sinodului electoral — Venerații frați preoși alegători o vor ținea,

suntem siguri, de adevărată poruncă și una cu atât mai mare și mai plăcută cu cât ea vine dela înălțimea Tronului regesc apostolic, *chiar în folosul și spre binele sfintei noastre biserici*". Nu ne îndoim prin urmare, că alegătorii vor ști să asculte în fața urnei din catedrala sfintei Treimi singur de glasul conștiinței lor de preoți, având în vedere curat numai interesele mari ale bisericii române unite. „Spiritul bun și luminat care stăpânește această preoțime muncitoare în ogorul sfânt al neamului nostru, garanță este — așa scrie acelaș Preasfințit arhieru —, că sinodul electoral mitropolitan din săptămâna luminată a sf. Paști din anul Domnului 1918 va fi la înălțimea chiemării sale și prin el această vrednică preoțime își va câștiga titlu nou de mărire în fața bisericii și mai vârtos de răsplată și de binecuvântare în fața atotputernicului Dumnezeu“.

Împreună cu seniorul arhierelor noștri credem și noi, că e de prisos să mai stăruim pe larg asupra însemnătății sinodului electoral, pentru că „aceea dela sine se desvâlește din toate ale sale și lămurită deplin se face nu numai prin mărimea Scaunului de complinit, ci și prin *greutatea și vitregimea vremilor năpustite peste întreagă țara și în deosebi peste biserica noastră*". Ne place anume să credem, că dintre toți alegătorii viitorului nostru mitropolit nu se va găsi unul singur, care să nu reflecteze asupra acestor greutateți, care să nu-și dea seamă de situația extraordinar de grea, în care se găsește biserica noastră și care prin urmare să nu știe aprecia chiar cum se cade importanța votului său și mărimea păcatului ce l-ar comite, dacă nu ar vota așa după cum îi dictează conștiința. Ne place să credem, că alegătorii zilei de 9 Maiu — fruntea preoțimii noastre —, vor fi stăpâniți, unul ca unul, *de sentimentul celei mai depline demnități și conștiințe morale*, care nu poate dejosii votul său pentru a face din el un bilet de rușinoasă recomandare — mai mult ori mai puțin secretă — față cu aceia, cari peste interesele bisericii ar avea poate totuși cele mai bune șanse de-a ajunge în scaunul de mitropolit al Blajului.

Suntem cu toții creștini și preoți. Ca creștini avem datorința sfântă să lucrăm dupăcum ne dictează cele mai intime convîngeri ale *conștiinței*, iar ca preoți trebuie să avem țaria necesară de suflet spre a putea aduce și jertfe pe altarul con-

vingerilor noastre. Ca orice jertfe ele vor fi bineprimite din partea lui Dumnezeu, contribuind în mod infalibil — și pentru orice caz — la consolidarea și prosperarea scumpei noastre biserici.

Urna, în care se vor depune voturile sinodului nostru electoral se poate asemăna cu mormântul în care a fost așezat în Vinerea cea mare trupul Domnului. Aproape nime nu mai speră atunci, că profeția lui Isus se va împlini a treia zi. Jidovii și străjerii erau siguri, că n'are să învie, iar apostolii, ei înșiși, „...s'au închis de frica Iudeilor“. Și Hristos totuși a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând! — Așa și acum! Poate că în fața împrejurărilor să stăpânească în momentele votării și acum același sentiment de deprimare și desnădejde care a fost în sufletul apostolilor, dar credem, că atunci când se va ridica piatra mormântului, când se va cunoaște rezultatul votării, cu toții ne vom trezi, plini de ulmire și de sfântă bucurie, că apostolii n'au avut nici un motiv să nu creadă, cu toată puterea sufletului lor, în minunea strălucită a învierii.

Hristos a înviat din morți, biruind moartea și noi credem cu tărie, că în Joia din săptămâna luminată a învierii — măcar îngropată și chiar pecetluită să fie până atunci —, se va trezi la nouă viață și *demnitatea și libertatea bisericii noastre*, pentru că scris este, că Domnul Hristos „celor din morminte viață le-a dăruit“.

Sus dară inimile!

Dr. ALEXANDRU RUSU.

În noaptea învierii.

— O povestire. —

Reîntorceam acasă în o frumoasă zi de Maiu. Sosind la gară am aflat, că trenul va avea o întârziere de o oră și jumătate. Erau trecute douăsprezece și în restaurantul gării era o aglomerație de călători, încât abia puteai străbate. La o măsuță mai era însă un loc. Celelalte locuri erau ocupate de câțra doi ofițeri tineri, cari reîntorceau de pe front și un preot, având fiecare pe masă câte o halbă de bere.

O pânză cenușie de fum de țigarete învâleă întreg publicul din restaurant, încât prin fumul gros, care plutea deasupra meselor, abia m'au observat, că am luat și eu loc la masa lor. Întrerupându-și pe un moment conversația și-au

ridicat privirile spre mine și apoi indiferenți, ca în fața unui necunoscut, și-au continuat nestingheriți conversația...

Am aprins o țigaretă, am scos din buzunar jurnalul cel mai nou și cu ochii pe rândurile spălăcite ale gazetei nu puteam înțelege nimic din ce citeam. Mă atrăgea conversația lor interesantă, încât mi-am uitat și de gazetă și de țigaretă care mi-s'a stâns între degete și mi-am ridicat ochii de pe gazetă, fixând pe sublocotentul, care povestea.

... Eră cătră seară — spuneă el cu ochii țintă în ochii preotului — când ni-se comunicase, că după canonada infernală, care o pornise tunurile noastre ca să răsbim pe dușman trebuia să făcem un atac cu baioneta. Tunurile urlau prelung, înfiorător de sinistru și ploaia de gloanțe de felicit calibru spintecă văzduhul înflorat de acest satanic concert, iar noi, clipă de clipă, așteptam cu sângele înfierbântat comanda de atac.

Eram stăpâniți de o legitimă curiozitate, căci atunci aveam cel dintâiu atac cu baioneta. Nu ne mai preocupă nimic în acele clipe. Părinți, casă, prietini și cunoscuți pe toți îi învâluia un văl de uitare și dispăreau seninele amintiri ale copilăriei, zilele de frumoasă tinerețe, dulcile seri de Maiu cu adieri de primăvară și miros de flori... Tot ce altedăși ne înălțuiau fermecător în lumea de vrajă a visurilor ne dispăruse din închipuire. Atunci ne frământă numai sălbaticul dor de atac. Un dor neînțeles de sbor, de măreț avânt de luptă, ca în strigăte de „ura“ să vedem odată botezul de sânge...

Înserase deablinele, când artileria își isprăvisese partea ei de muncă, doar câte un bubuit răslieț de mai cutremură până în mari depărtări văzduhul și aduceă spre noi miros proaspăt de praf de pușcă. Venise în sfârșit rândul nostru. Fix la oara 9 se dase comanda de atac. După ce mai înghițirăm câte o dușcă de vin, sângele ne fierbeă prin trup și ne svârleă înainte ca o furtună printre mulțimea care roia spre dușman. Cele dintâi gloanțe de pușcă ne șuerau pe lângă urechi ca un zumzet de albine cari roiesc. Ici colea câte un soldat dintr'ai noștri lovit de vre-un glonț de pușcă, ori străpuns de vre-o baionetă, cădeă rostogolindu-se printre mulțimea de camerazi. Cu dreapta strângeam bine „browningul“, indispensabilul meu tovarăș de luptă, cu care aveam de gând să fac să sboare pentru totdeauna vre-o câteva vieți dușmane cari vor cere să-mi stea împotriva. În învălmășala nebună, unde

se deslănțuise toate energiile noastre încătușate, nu ne mai cunoșteam prietini dintre dușmani. Cădeam om peste om. Vaete, strigăte și plânsete abia se mai puteau desluși printre pocnetele de pușcă, cari umpleau văzduhul în miez de noapte... Prin aer ne venia miros de sânge și vaete dureroase de răniți și izbind în dreapta și în stânga ne făceam loc — alergând spre tranșeele dușmane sloboziam glonț după glonț printre mulțimea, care într-o demonică încăierare își măsură puterile, izbindu-se de moarte — în noaptea sfântă a învierii. În cealaltă zi era ziua Paștilor, sărbătoarea bucuriilor de altă dată, și noi voiam să o avem simbol de învingere asupra dușmanului...

La fiecare pas ne poticneam de grămezi de oameni morți și răniții cu glasuri stinse de durere murmurau câteva vorbe către noi cei rămași, cari încă tot mai alergam înainte în noapte și nu mai înțelegeam nimic din această haotică încăierare de forțe omenești... Pușcăturile răriseră binișor și strigătele înfiorătoare cari umpleau văzduhul în toiul luptei, abia se mai auziau și la noi și la dușman. Nu știu dacă „browningul“ meu va fi făcut să se stingă vreo vieată de om în aceea noapte de o neînchipuită înfiorare, dar dimineața când zorii zilei ne-a înfătoșat într-o scăpărare de lumină — nouă celor doisprezece câți am mai rămas — hecatombele de morți și răniți, ce demonul distrugerii a voit ca să le aibă, atunci am căzut pentru întâiaoară în genunchi cu ochii ridicați spre cer în fața nepătrunsei Provedințe și plin de cucernicie am mulțămît lui Dumnezeu, că m'a scăpat. Aveam viziunea, că eram iară copilașul nevinovat dela casa părintească, când seara până ce tata își cetia cu evlavie înaintea icoanei lui Hristos rugăciunile din Ciaslov — eu cu mama în genunchi înaintea icoanei Preacuratei, cu mânilor împreunate în semn de cucernicie, cetiam Paraclisul... Mă vedeam mai mărișor, pierdut în noaptea sfântă a tinereții în haine de sărbătoare, preamărind împreună în cântări de bucurie învierea lui Hristos. Fumul de tămâie împrăștiă un miros dulce de sfântă mireasmă în aerul dimineții, clopotele revărsau preste satul în sărbătoare amestecul armonios de glasuri duioase și până departe resună în vibrări puternice din sute de piepturi „Hristos a înviat!...

Dulcile vremuri deodată, vremuri de o creștinească seninătate, s'au destrămat încetul pe încetul din sufletul feciorului

lui popa Niculae... În sufletul meu nu mai licăria nici o scânteie din lumina deodată. Instrăinat m'am trezit absorbit în valurile unei alte vieți încunjurat de alți prieteni, cuprins de alte gânduri, de alte ideale.. până atunci când în noaptea aceea de sălbatică înfiorare, în noaptea sfântă a Invierii, când moartea se făcuse stăpână preste sute de vieți omenești — apărură Hristos cu un gest de divină mustrare înaintea noastră a celor doisprezece, cari am mai fost rămas și din aceea clipă sufletul meu a reînviat din nou zilele din dulcea copilărie, în întreagă curata lor nevinovăție, pentru ca să nu mai dispară niciodată mai mult...

Și simpaticul ofițer își sfârși povestea cu o mulțumire sufletească, care se putea citi din ochii oboșiți de neodihnă, tocmai când trenul sosi în gară, sguindu ferestrele și trezindu-ne din dulcile reverii, ca mai apoi să ne ducă către cele patru vânturi, despărțindu-ne poate pentru totdeauna.

IOAN POP de ZĂICANI.

Problemele viitorului.

— O circulară. —

La sfârșitul anului trecut episcopatul catolic german a adresat o circulară către întreg poporul catolic din Germania. Circulara e viu comentată atât în țara pentru care s'a dat, cât și afară de ea, pentru pășirea ei bărbătească față de stat și pentru că desfășură un întreg program pentru viitor. Pe noi, cari înși-ne suntem pe calea unei activități mai intensive pentru înflorirea bisericii noastre, ne interesează orișice mișcare de natura aceasta, care se ivește la alte popoare. În circulara episcopatului german se ating unele chestii, cari sunt și ale noastre. De aceea voi da în resumat această carte pastorală, citând din ea unele părți mai însemnate, ca să vedem, cum se gândesc alții despre problemele viitorului.

Iată resumatul:

Suntem în a patruzecia lună de războiu, și poporul de sânge, mizerie și moarte încă tot nu se mai curmă. Porumbul de pace, slobozit de Preasfințitul Părinte din Roma nu s'a reîntors cu ramul de oliv al păcii. Noi însă să nu ne descurajem. Vom suferi mai departe în nădejdea, că la vremea sa Dumnezeu ne va trimite pacea mult așteptată. „Noi trebuie să fim

însă de pe acum în clar cu aceea, că pacea care vine ne va pune în fața unor *noue, mari și grele probleme*".

Ne bucurăm de dovezile de eroism și abnegație, pe cari le-ați dat în vremea acestui războiu. Cu durere constatăm însă, că războiul a pricinuit o înrăutățire a vieții religioase și o slăbire a moravurilor creștinești. Insaș vieța popoarelor și vieța de stat e sguduită de această plagă. „Popoarele simțesc clătinaându-se terenul sub picioare și toate sufletele sunt stăpânite de acea presimțire, că din înfricoșatul sbucium al războiului trebuie să resară alte vremuri, o lume cu totul tot nouă”.

„In aceste ceasuri atât de critice, în aceste vremuri de prefacere, ne ținem de datorință să ne ridicăm glasul de strigare și să vă arătăm calea și ținta, prin furtuni și negură”. Cuvântul nostru razimă pe dumnezeasca poruncă a lui Isus Hristos: „Dați lui Dumnezeu ce e al lui Dumnezeu, și împăratului, ce e al împăratului” (Mat. 22, 21).

I. Oricum se va plăsmui viitorul, cea mai de frunte problemă rămâne: să dăm lui Dumnezeu ce e al lui Dumnezeu. De s'ar schimba ceriul și pământul, credința noastră nu se va schimba. „Cu credința noastră cea veche vom pași pragul vremurilor nouă; dar cu o râvnă și bărbăție mai mare în deprinderea ei”. Cu aceasta credință ne vom lupta împotriva tuturor curentelor moderne destructive; cu aceasta vom primi pe ostașii noștri, cari se vor întoarce la vatra lor; aceasta o vom sădi în sufletele, cari au pierdut-o.

„Nu vrem să ne orânduim vieța noastră viitoare după mode și sisteme nouă”. Porunca a treia și porunca a cincea dumnezeiască, sdruncinate prin războiu, trebuie să-și recâștige întreagă puterea și splendoarea lor. După războiu cu îndoită râvnă trebuie să împlinescă toți datorințele lor față de Dumnezeu, întrelăsate în decursul războiului.

Noi dăm însă și împăratului, ce e al împăratului, căci știm, că toată puterea lumească dela Dumnezeu este dată și rânduită. „In ascultare față de puterea legală de stat și față de legile ei de nimeni nu ne vom lăsa întreeuși. La aceia însă nu ne putem alătura, cari consideră statul ca pe izvorul orișicărui drept, și-i atribuie o deplinătate nefermă de supremație. Tot atât de puțin putem consimți cu aceia, cari cred, că poporul în întregitatea lui ar fi singurul izvor și posesor al puterii de stat”. Nizuințele moderne de a estinde puterea statului în contul libertăților individuale sunt necreștinești și

primejdioase. Noi am consimțit, ca acum în vremea de războiu statul să-și întindă influința până în viața noastră privată și intimă familiară, până în casa, curtea, grajdul, cămara și pivnița noastră, pentru că așa cere războiul. După războiu însă toate trebuie să-și recâștige libertatea lor, îndeosebi biserica.

II. „Datorința noastră și serioșitatea vremurilor ne silesc să vă declarăm deschis îngrijorările și temerile noastre și să vă atragem luarea aminte asupra deosebitelor datorințe și probleme, pe cari viitorul apropiat și pacea care vine, ni-le pune înaintea”. Cea dintâle grijă ne este: *familia și pruncii*. Familia este izvorul de viață al omenirii. „E bolnavă familia: întreg poporul e bolnav; se destramă familia: întreagă națiunea ajunge pe povârniș, și nici o bunăstare, nici o instrucție, nici o putere armată și nici o mare putere a lumii nu poate să oprească în loc prăbușirea ei... De acum înainte trebuie să facem tot ce se poate pentru apărarea familiei, pentru păstrarea sfințeniei, curăției și indisolubilității căsătoriei, pentru curmarea divorțurilor, pentru susținerea fructificării căsătoriei și a binecuvântării de prunci în familie”. Ce privește *pruncii*, să iee sama părinții la cuvântul lui Isus: „Aceasta este voia Tatălui celui din ceriu, ca nici unul dintre acești mici să nu peară” (Mat. 18, 24). Și iarăș; „Lăsați copiii să vină la mine!” (Mat. 19, 24).

Creșterea religioasă a pruncilor cade în sarcina părinților pe baza legii naturale și a bisericii, pe bază de drept dumnezeesc. De aceea „vol toți aveți sfântă datorință să luptați bărbătește pentru cauza cea mare a *școlilor confesionale*, ca să se susțină unde sunt și să se înființeze unde nu sunt”. Creșterea creștinească a pruncilor în altfel de școli e expusă unor primejdii tot mai mari. Răspunderea noastră a tuturor în aceasta privință e nespus de mare. Instrucția religioasă în *școli medii și în școlile mai înalte* încă trebuie să ne fie o grijă de căpetenie.

„Libertate vrem și neatârnavă pentru activitatea noastră creștinească, caritativă, pentru *„Caritatea catolică... Aceasta libertate însă pare primejduită prin nizuințele moderne de a organiza și a reglementa în mod regnicolar întreagă mișcarea de caritate și de binefacere privată și bisericească”*. Biserica nu o poate suporta aceasta. Caritatea creștinească își are caracterul ei specific mai înalt. „Ea nu vrea să curme numai mizeria trupească, ci, și mai ales cea sufletească. Elemozina este darul ei cel mai mic; ea are să deie ceva mai prețios

decât aceasta: căldura dragostei, strălucirea de soare a bucuriei, puterea credinței, mângâierea nădejzii, încredere nouă și putere nouă de viață“.

„Cele mai de frunte puteri de ajutor ale bisericii, tocmai pentru activitatea lor caritativă, sunt *ordurile călugărești și congregațiunile*, atât cele de bărbați, cât și cele de femei. Istoria carității creștinești concade în mare parte cu istoria statului călugăresc. Ingrijirea față de săraci, de bolnavi, de tineret, de orbi, de surdomuși, de cei slabi de inimă și bolnavi la suflet, de cei părăsiți și de cei căzuți: au să mulțamească nespus de mult ordurilor călugărești... Viitoriul lor ne zace tuturor la inimă. Ele sunt floarea și rodul cel mai nobil pe pomul bisericii noastre. Ele sunt bucuria noastră, coroana noastră” (Phil. 4. 1.). Cerem deci și dorim o libertate cât mai largă pe sama lor.

III. Când cerem libertate deplină pe sama bisericii, cu aceasta intenționăm totodată și binele statului. Când biserica merge mână în mână cu statul, sprijinindu-se reciproc cu bunăvoință și înțelegere, rămânând fiecare între cadrele sale firești: aceasta e o mare binecuvântare pentru țară. Mai ales acum e de dorit aceasta în fața uriașelor probleme, pe cari numai puterea unită a bisericii și a statului le va putea rezolva. Dar, de altă parte, ar fi o nefericire foarte mare pentru toți, dacă pacea care vine, s'ar conturbă prin vrajba, ori eventual despărțirea totală între biserică și stat. Sunt oameni, cari spre aceasta despărțire se nisuesc. Aceasta ar fi o neglijare totală a cultului datorit lui Dumnezeu din partea statului. Statul lipsit de religie și fără cult dumnezeesc va produce eele mai înfricoșate roade. Unor astfel de tendințe avem să ne împotrivim din răspuneri.

IV. „O dorință fierbinte mai avem încă: „Ca toți să fie una, precum tu Părinte întru mine și eu întru tine, ca și ei să fie una întru noi” (Ioan 17, 21)... „Ce e mai de lipsă în așa furtunoase și sbuciumate vremuri, decât ca noi toți să ne strângem în aceasta unitate, ca ea prin nimic să nu poată fi sdrobită și turburată... Aceasta se va învedera așa, ...dacă nu vom fi numai catolici de jumătate, nepăsători, indiferenți, ci întregi, credincioși, hotărâți și însuflețiți. Aceasta o accentuăm în mod deosebit. Căci sunt unele încercări, cari în aceste vremuri turburi, doresc a ajunge cu totul pe alte cărări la o împreunare religioasă. Este un vis predilect al unor cercuri...“

ca deosebiriile confesionale să se tâmpească, să se facă concesiuni de ambe părțile, și în felul acesta în sfârșit să se poată înfăptui pe un fundament comun de credință o biserică națională... Acestea sunt visuri nebunești". Noi nu putem ceda nici o iotă din învățătura încredințată nouă de Hristos. O astfel de tradare față de credința noastră nu putem comite.

„Când noi cu atâta tărie accentuăm punctul nostru catolic de vedere, și obligăm pe toți credincioșii noștri la susținerea lui, nimic nu e mai departe de noi, decât ca prin aceasta să nesocotim sau să conturbăm pacea confesională... De patru veacuri dăinuiește despărțirea religioasă în poporul nostru. Aceasta noi nu o putem schimba. Noi nu putem închide prăpastia. Noi nu putem nici să desfacem, nici să ascundem, nici să ștergem punctele diferențiale și deosebiriile, cari ne despărțesc de concetățenii noștri. Putem însă să închidem aceasta prăpastie în conlucrarea noastră socială și națională prin stimă reciprocă, prin bunăvoință..., prin încunjurarea și păzirea de tot ce poate să fie vătămător pentru credința altora”.

Iată acestea am voit să vi-le spunem. Puneți-le acestea la inimă și lăsați să aprindă și să ardă în inimile voastre iubirea față de Dumnezeu și față de deaproapele: o iubire activă, jertfitoare (Col. 3, 14.).

Acesta e resumatul circularei episcopatului german. Comentarele și-le poate face fiecare singur. Un lucru e sigur: biserica noastră sângerează din mai multe rane, cari așteaptă acțiune energică de sanare. Avem lipsă de un program pentru viitor, un program bine marcat care să aibă sancțiunea forurilor bisericești, și în serviciul căruia să se înșire toate puterile. A trecut vremea aceea, când umblam pe dibuite, experimentând când cu una, când cu alta, fără mult succes, dar cu multă pagubă. Vremuri extraordinare cer sforțări extraordinare.

Să le facem!

P. AUGUSTIN A. POP.

Insemnări.

Margareta Maria Alacoque și cultul inimii Domnului. Ea câte paradoxe nu asistă omul în viața sa, la câte nepotriviri și ironii de ale sorții. Cum se naște firul de grâu când

piere în pământ grăunțul, cum surăde curcubeul când moare furtuna, așa și în lumea sufletelor cât de des creapă de ziua când s'ar păcă, că întunerecul nopții voește să-și prelungească la infinit stăpânirea.

Astăzi pământul întreg geme sub povara păcatelor, sub furia răsbunării, sub nebunia răsbolului și astăzi, ca un paradox nefințeles, undeva la marginile unui cer neutral, în zidurile Vaticanului, răsună trîmbița jubilară a celor mai sublime bucurii sufletești: este canonizarea sfintei Margareta Maria Alacoque. — Este încoronarea solemnă, triumful splendid al Inimii lui Isus. Sf. Margareta este numai o mărturie autentică, o mărturie dumnezească a iubirii nefermurate, ale cărei flăcări mistuitoare ard de nouăsprezece sute de ani în inima unui om, a unui Dumnezeu-om, în inima adorabilă a lui Isus Hristos.

Evangelistul Ioan la cina cea de taină simțind palpitările vii ale inimii Domnului a fost înaintemergătorul apostol al acestei iubiri; seria lungă a sfinților din Răsărit și Apus: Gurădeaur, Augustin, Cyril, Bernard, Gertruda, Mehtilda, Luitgarda, Toma de Aquino, a fost aurora devoțiunii sfintei inimi; Maria Margareta Alacoque este ziua plină, curată, strălucitoare, fără de nor.

Toți până la ea au vorbit despre străpungerea ei, nici unul însă nu s'a gândit să răspândească cultul ei aparte, să-ri dîce altar și să-i aducă jertfe. Dumnezeu s'ales-o pe ea, pe îngereasca soră vizitandă, să-i fie evangelist și proroc, apostol și martir.

Retrasă în mănăstirea din Paroy-le-Monial, curată și nevinovată ca un serafim din cer, Margareta a fost aflată vrednică să se coboare asupra ei privirea dumnezească a lui Isus, care arătându-i inima, i-a zis: iată inima aceea care a iubit atât de mult pe oameni, povestește tuturor tainele inimii mele și învață-i să o adoare și să o mîngîie. Din ziua aceasta — eră sărbătoarea evangelistului Ioan — din ziua aceasta de 27 Decembrie 1673, începe epoca de aur a gloriei sfintei inimi.

Sfânta ascultă, se cutremură, plînge, voiește să se retragă, crede că este chemată la o nouă creare a universului, ea, părăsita și uitata călugărită din Paray, lumea nu o înțelege, biserica ezitează, păcătoșii o batjocoresc. Învațații o timbrează de vizionară, dar Isus insistă; i-se arată și a doua și a treia oră, Isus voiește; iar când el yrea ceva, când Dumnezeu voiește

ceva, se zidește o nouă lume, se mulcomesc învățații, își schimbă părerile, păcătoșii se întorc, biserica convinsă înalță flamura sfântă, cu icoana inimii Domnului, încinsă cu spini, surmontată de o cruce, aprinsă de foc și străpunsă de sulita sf. Longin.

Din mănăstirea vizitandinelor din Paray-le-Monial pornește curentul nou înviorător, străbate munții, trece granițele țărilor, cucerește mările, ocolește pământul întreg. Câțiva ani mai târziu icoana inimii lui Isus sfidează ghețarii Grönlandei și arșița ecvatorului. Din Anzi până în Apenini, de pe piscurile Pireneilor până prin pustuirile mongole, inima Domnului pătrunde, strivind orice împotrivire, domnește, nimicind orice prejudețiu, triumfează, cutropind, nivelând, pulverizând toate pledecile, toate dușmăniile.

Inchizând în sine toată bogăția comorilor lui Dumnezeu, sf. inimă satisface tuturor așteptărilor neamului omenesc. Și a fost atunci, că la glasul sfintei Margareta, al acestei dulci călugărițe, se pleacă toate coroanele imperiale, se umilesc toate tronurile regești și se închină, se dedică și se sfințesc inimii lui Isus: papii și cerșitorii, domnitorii lumii și desmoșteniții pământului. Aceia cearcă iertare, aceștia ajutor și mângăere, mai ales mângăere.

La noi, puțin s'a răspândit acest cult în forma sa pronunțată, în forma sa gingașă. Păcat. Un mare păcat și o mare pagubă. El cadrează minunat cu formele noastre liturgice, își găsește ecouri puternice în scrierile doctorilor noștri răsăriteni, — aici mai întâiu. Mărgăritar produs în mările noastre, împodobește măriți depărtate de noi, luminează orizonturi dintre alte linii meridionale.

Nu va trece însă mult și inima lui Isus, care nu-i nici răsăriteană nici apuseană, ci una și nedespărțită pentru toate limbile, pentru toate riturile, pentru toate neamurile, care nu este nici a noastră nici a lor, ori mai bine care este și a lor și a noastră, va domni mai cu putere și peste noi și împotriva noastră, împotriva neglijinței, a indiferentismului și a preocupărilor noastre; răspândind binefaceri, nobilitând inimi, cucerind suflete, cucerind toate sufletele cari li aparțin.

Binecuvântată mâna, care va zidi întâiul altar românesc întru mărirea inimii lui Isus!

Dr. Ioan Coltor.

*

Biserica greco-catolică pentru propășirea clerului în știință. Cine se cugetă serios la sublimitatea și greutatea

mislunei preoțești, recunoaști, că, pentru a desvoltă puterile, prin cari se pot înălță credincioșii, prin cari aceia pot numără ceva înaintea altor neamuri și prin cari pot să-și împlinească cu demnitate destinațiunea pământească pentru dobândirea fericirii cerești, preotul trebuie să poșadă nu numai cultură teologică temeinică, ci și o cultură generală bine sistemizată. Altcum scade vaza preotului și mână în mână cu aceasta „scade vaza și autoritatea adevărilor propuse de biserică”, cum se exprimă pe dreptul Conciliul prov. I. Tit. VII c. 1. Neștiința și obscurantismul poporului de altcum nu rămân nepedepsite în preotul ignorant. Dumnezeu zice (Osea 4, 6): „Asamănatu-s'a norodul meu, ca cum n'ar aveă pricepere, pentru că ai lăpădat știința și eu te voi lăpădă pe tine, ca să nu preoțești mie și pentrucă ai uitat legea Dumnezeului tău și eu voi uită pe fiii tăi”. Ce groaznică pedeapsă!

Iubirea și prețuirea din inimă a chemării preoțești de o parte, de altă parte teama de pedeapsa lui Dumnezeu sunt motive puternice, cari nu numai pot să însuflețească și să umplă inima preotului de sentimente și aspirațiuni ideale, ci-l pot determină, ca în continuu să studieze, cetind opurii de valoare, reviste teologice și conversând cu colegii despre lucruri, cari privesc binele spiritual și material al credincioșilor. Preotul adevărat apoi și învață conștiințios, fără întrerupere, adăugând zilnic, în tot decursul vieții sale, câte o petricică la edificiul cultural și științific, a cărui temelie a pus-o când era pe băncile școlii. Aceasta a dorit-o și a cerut-o biserică totdeauna dela preoții săi. Aceasta a avut-o în vedere și biserică noastră, decretând înființarea de biblioteci diecezane, districtuale și parohiale (Conc. prov. I. Tit. VII c. 1) și lăsând curatoratelor bisericesti, să procure an de an cel puțin câte un op din cele recomandate de Ordinariat (Sin. arhid. 1904/6. V, 3). Tot perfecționarea continuă a preoților și prin ei a poporului a avut-o la inimă biserică noastră, când a decis (Sinod. arhid. 1899, VII, 5) înființarea unei academii literare, „care să edee scrieri de cuprins religios-moral”. Pe urmă tot cultivarea proprie a preoților o țintește și atunci conducerea bisericii noastre, când se bucură, pentrucă preoțimea se cuprinde cu literatura și când îndeamnă, să se conserve pentru posteritate orice se procură pe banii bisericii, cum a făcut consistorul din Blaj și cu datul 13 Februarie 1917 Nr. 304. Atunci, răspunzând la raportul unui protopop, ziceă următoarele, cari, e bine, să se știe:

„Ne pare bine, că toți membrii veneratului cler districtual se cuprind cu citirea cărților folositoare și cu literatura. Și e bine așa, fiindcă preoții, numai continuând înșiși a se cultiva, vor putea învăța și apăra pe alții. Conversația prin cărți cu spiritele alese, meditațiunea și mai ales ascultarea lui Dumnezeu, cetind sf. Scriptură, sunt izvoarele bogate, în cari se primenește sufletul preotului și în cari își află bucurii intelectuale și arme corespunzătoare pentru luptă acela, care trăiește în o modestă parohie, chemat fiind, să o întărească și să o apere ca pe o însemnată și prețioasă fortăreață a bisericii noastre gr.-cat. române.

În legătură cu aceasta te rugăm, să stăruiești, ca orice product tipografic (cercular, revistă, carte ori ziar), procurat pe cheltuiala bisericilor, să se completeze, dacă e trebuință, și să se compacteze. Altcum cheltulile sunt zădarnice, nepăstrându-se acelea (producte) ca un bun intelectual pentru posteriori. Să se introducă apoi în rubrică (din informațiuni) la fiecare preot ziarele și revistele, cari îi formează o parte din nutremântul sufletesc și să se indice cam ce bibliotecă are fiecare...” Declarația aceasta s'a făcut desigur în legătură cu dispoziția Conc. prov. I. T. VII. C. I., în virtutea căreia Ordinariatele la conferirea beneficiilor bisericesti și la împărțirea feluritelor ajutoare trebuie să fie cu deosebită considerațiune la nizuințele de ulterioară perfecțiune științifică a preoților.

Senior.

CRONICĂ.

Joi în săptămâna luminată se va adună în Blaj aproape întreagă lamura preoțimii noastre din mitropolia de Alba-Iulia, ca electorii să se înțeleagă ca frați de un sânge, de o limbă și de o lege: pe cine socotesc a fi mai vrednic și mai capabil, să urce treptele tronului arhiepiscopesc și mitropolitan, rămas după toți repositii arhieriei în curățenie sfântă și scaldat în lumina operelor, cari s'au putut ridica în trecutul greu, care însă privit în întregime nu ne supără, ci ne înasuflește și ne umple de mândrie. De multeori a fost Blajul martor manifestațiunilor celor mai puternice ale vieții noastre etnice și religioase și cari i-au, câștigat numele. Nu ne îndoim, că și adunarea din 9 Maiu 1918 se va putea așeza frumos în

cadrele altor adunări mărețe ținute în trecut aici. Spiritul cel bun nu ne va părăsi nici acum. Toți dorim viață, toți dorim restaurare, învoire în Isus Hristos; din motivul acesta dorim, ne rugăm și cerem, că în *Lavorul Născătoarei de Dumnezeu*, ce se va prăznuî în ziua de 9 Maiu a. c., să se spele fiecare conștiință de elector, ca așa în mână curată să țină numele aceluia, pe care, după ce a studiat pe toți, cari pot veni în combinație, îl ține mai vrednic de a ne fi tuturora cap și în acărui inimă toți și toate cauzele noastre să aibă loc. (șr.)

*

La alegerea de mitropolit. Între momentele mai însemnate ivite în timpul din urmă referitor la alegerea apropiată este *epistola convocatoare* a sinodului electoral, dată de prezidentul lui, pâr. episcop al Orăzii Dr. Demetriu Radu. De când avem mitropolia Blajului e primul caz, că cel mai în vârstă dintre arhierii sufragani să nu vină la sinodul electoral în calitate de comisar regesc, ci numai ca prezident al sinodului, și fără să aibă vre-o ingerință iuridică în însuși actul alegerii. De aceea și epistola de convocare e prima în felul ei, între altele și pentru aceea, că invită la sinod și pe arhierii celorlalte două dieceze (chiamăți de altfel fără orice competență și prin scripta ministerială), împreună cu o suită a lor de câte doi-trei preoți precum și pe câte doi reprezentanți ai capitulelor din diecezele lor. Aceștia bineînțeleș nu au vot în sinod, ci întocmai așa ea și arhierii sunt numai pentru a ridică solemnitatea actului alegerii.

Asupra cuprinsului demn și elevat al acestei epistole de datul 15 Aprilie Nr. 954 c. se insistă mai pe larg în primul acestui număr, am crezut însă că e bine s'o încreștăm și în forma aceasta, pentru că între actele alegerii ea va rămâne fără îndoială ca unul din cele mai vrednice de amintit. (ar.)

*

O scrisoare pontificie adresată arhierilor noștri. Episcopatul român unit, în frunte cu regretatul mitropolit, adresase cu datul de 5 Decembrie 1917 Sfântului Părinte dela Roma o frumoasă scrisoare omagială și de mulțumită pentru dragostea și grija deosebită, ce a dovedit față de biserica noastră prin aceea, că a înființat „sacra Congregație pentru biserica orientală” și „academia orientală”, despre cari s'a mai scris în aceste coloane.

La această adresă omagială, papa Benedict al XV-lea a trimis corului nostru episcopesc cu dtul de 25 Februarie c. următoarele șire:

Venerabilului Frate Victor, Arhiepiscop de Alba-Iulia și celorlalți Episcopi greco-români.

Benedict PP. XV.

Venerabililor Frați, mântuire și binecuvântare apostolică. Foarte ne-a înveselit scrisoarea comună, prin cari Ne aduceți călduroase mulțumiri pentru nu demult săvârșita înființare pe seama bisericii orientale a Congregației speciale și a Institutului de studii mai înalte. Ne bucurăm adecă văzând, că cele făcute de Noi le aflați și voi nu numai de folositoare pentru promovarea intereselor catolice în Răsărit, ci și de foarte potrivite pentru înfăptuirea unirii bisericilor. Din partea Noastră suntem hotărâți a încerca și a săvârși și pe viitor tot ce numai se va vedea a fi în interesul acestei cauze. Drept aceea nimic nu e nici mai de lăudat, nici mai de plăcut decât felicitarea voastră: pentrucă ea ne încredințează, că voi încă vă veți pune toate străduințele voastre în serviciul aceleiaș cauze. Să nu încetăm însă a cere dela mila Domnului roadă ostenețelor noastre: căci el este acela ce, luminând cu darul său mințile și mișcând inimile, are să întrunească pe toți în aceeaș gândire cu Noi. Intru chezeșia darurilor cerești și intru mărturie despre deosebita Noastră bunăvoință cu toată iubirea împărtășim Vouă Venerabili Frați, clerului și poporului vostru, binecuvântarea Apostolică.

Dat în Roma la S. Petru, ziua 25 a luni lui Februarie, anul Domnului 1918, al Pontificatului nostru anul al IV-lea.

Benedict PP. XV. m. p.

Aceasta e scrisoarea mai nouă a Pontificelui adresată bisericii noastre, ultima, care a venit pe adresa mitropolitului Victor de pie amintire. Preasfințitul dela Oradea-mare, seniorul sufraganiilor, care în sedisvacanță deprinde drepturile „mitropolitane“, o publică acum într'un cercular, care lămurește deodată și asupra „congregației“ și a „academiei orientale“ din chestiune. Din acest cercular am luat-o și noi pentru a vesti prin ea lumii legăturile noastre cu vârhovnicul urmașilor sfinților apostoli. (ar.).

*

Pastoralele arhieresti le-am socotit totdeauna ca momente ce trebuiesc relevate în biserica noastră. Când ele ni-se vor da — după cum cum le cerem de atâta vreme — cel puțin la toate sărbătorile mai mari, vor încetă de-a mai avea importanța de astăzi, fiind totuși neasemănat mai importante decât acum.

În pasesimile acestui an, am primit o singură pastorală, dela Lugoș. Păr. episcop Valeriu indeamnă într'ansa preoțimea, să

organizeze mila creștinească. Mila este una din cele mai alese virtuți ale legii noastre creștine; credincioșii noștri o și deprind în frumoasă măsură, ea este însă neorganizată. Pomenile cari se fac la morți sunt bună-oară daruri de-ale milei creștine, cari s'ar putea neasemănat mai bine fructifica. În locul lor ar trebui să se contribuie la un așa-numit „fond al săracilor“, în care să înurgă și alte oferte, pentru a se ajută din el cei cu adevărat săraci, cari au dreptul să trăiască din roadele milei creștine. De încheiere se invită preoțimea să discute acest lucru atât în curatorate, cât și în sinoadele protopopești, raportând despre rezultat și despre greutatea Ordinariatului.

O bună idee aceasta, din care ajute Dumnezeu să răsară un și mai mare bine. (r.).

*

Pocăiții din Ungaria aparțin din punct de vedere administrativ așă numitei „*Uniuni dunărene*“, de care se ține și partea vestică a României. Intreg teritoriul de propagandă al acestei uniuni este împărțit în „cercuri“, de cari în Ungaria sunt cu totul șasă. Numărul membrilor botezați este de 2946, împrăștiati mai cu seamă prin părțile unde dominează confesiunile necatolice. Ardealul nostru are 855 de pocăiți, un număr relative foarte însemnat, care numai cinsto nu ne face. Că apoi cât de mare este numărul catehumenilor, a celor cari cercetează bucuros convenirile pocăite, fără să fie încă botezați, nici chiar centrala lor din Budapesta nu o știe. Atât e sigur, că de aceștia sunt foarte mulți, și că numărul lor crește — în aceste vremuri foarte prielnice pentru propaganda pocăită — pe zi ce merge. De fiecare pocăit botezat putem socoti, cel puțin în părțile noastre ardelenne, câte 25—30 de catehumeni și asta ne dă o sumă înspăimântătoare.

Biserica noastră încă nu a rămas cruțată de această molimă. Credincioșii noștri nu vor fi poate aplicați să între în apele pocăitismului atât de ușor ca cei greco-orientali, dar știm cu toții, că și pentru noi pocăiții sunt o reală primejdie. Ea s'a relevat în deosebite rânduri, s'au și luat unele măsuri împotriva lățirii ei, dar atâta nu ajunge. Lupta împotriva pocăiților trebuie să se poarte după anumit plan bine chibzuit și pe întreg frontul. În scopul acesta este însă neapărat de lipsă, ca mai întâiu să fim cât se poate mai exact informați despre numărul lor. O statistică minuțioasă a pocăiților români, ori

cel puțin a celor, cari se țin ori s'au ținut de biserica noastră este, după părerea noastră, primul pas hotărât pentru combaterea sectei. De aceea nu ne îndoim, că Ordinariatele noastre nu vor întârzi să inițieze o statistică de natura aceasta, lămurind preoțimea asupra importanței ei și legându-i de suflet să subministreze datele cât se poate mai conștientos, după ce nu e vorba ca pe temelul acelor date să se fixeze responsabilitatea cuiva, ci singur numai orientarea absolut necesară pentru luarea măsurilor corăspunzătoare. Fără relevarea deosebită a acestui punct de vedere, încă multă vreme nu vom avea asupra pocăiților noștri (botezați și catehumeni) o orientare exactă și asta este o rușine pentru biserica noastră.

Necesitatea iminentă a unui *oficiu statistic central* pentru întreagă provincia noastră bisericească se impune cu deosebită putere și în lumina acestor considerații (ar.)

*

Canonizarea fericitei Margareta Maria Alacoque.

Cultul sf. Inimi a Mântuitorului, care a produs și până acum roade atât de bogate în sinul bisericii lui Hristos, s'a introdus pe urma descoperirilor private de care s'a împărtășit între anii 1673—75 (în trei rânduri) smerită călugăriță din ordul sf. Francisc de Sales (Visitatio) Margareta Maria Alacoque (1647—1690). Pentru virtuțile ei eroice și multele minuni, cari s'au făcut la întrepunerea ei, Papa Piu al IX-lea a înșirat-o (1864) în șirul fericitelor, permițând diecezei căreia a aparținut (Autun) să-i dea cultul public. Acum în 17 Martie c. verificându-se mai presus de orice îndoială criteriile foarte riguroase, cari se pretind pentru canonizare, Benedict al XV-lea o ridică între sfinții, cărora biserica întreagă le dă cult public. Partea esențială a canonizării s'a făcut în aula consistorială, dar nu peste mult vor avea loc și festivitățile mari din San-Pietro.

Serbările acestea, cari în mijlocul cumplitelui războiu, a supremii manifestări a lipsei de iubire dintre oameni, ridică pe altar pe aceea prin care Dumnezeu ne-a descoperit taina mare a iubirii sale nemărginite față de noi, vor putea doară ea să contribuie și ele măcar cât de puțin la apropierea păcii dorite. (r.).

*

Numiri mai noue la „congregația orientală“. La noua congregație, întemeiată de Benedict al XV-lea pentru

bisericile orientale, care în timpul apropiat va avea poate un rol foarte însemnat, s'au făcut în timpul din urmă iarăși câteva numiri, pe cari socotim că e bine să le încreștăm. Pontificele a sporit anume numărul consultorilor, numind între ei și pe următorii: *Corame de Myados*, episcop maronit, dominicanii *Galeand* și *Hugon*, iezuitul *Filogrossi*, franciscanul *Klumper*, benedictinul *Dom Hopfi*, redemptoristul *Hudecke* și preotul secular *El Kazen*.

Împreună cu cei 10 consultori pe cari i-am înșirat în Nr. 3—4 o. al acestei reviste, noua congregație are până acum 18 consultori. Îndatăce va fi cu puțință ca bisericile răsăritene din cadrele puterilor centrale să aibă de nou legăturile vechi cu sf. Seaua apostolic, e sigur că numărul acestora va crește și mai mult, dându-se și bisericii noastre rolul care-i compete. (r.)

Cărți și reviste.

Dr. Ștefan Cioroianu. Dor de lumină. Arad. Tip. diecesană 1917. Prețul 4 cor.

Este o cărtică drăguță întocmită cu pricepere și binișor scrisă. Sunt probleme și soluții scoase din situațiile noastre sufletești de astăzi și de ieri.

Autorul nu cearcă o adâncire subtilă în studiarea rănilor noastre sociale, se îndestulește cu simpla constatare a existenței lor. Diagnoza i-a fost ușoară, au făcut-o atâtea, o facem cu toții, mai ușoară a fost gășirea rețetei potrivite: aceleaș morburii au aceeaș medicină ori unde, chinina și sirolinul se vinde în toate farmaciile din lume. Diui Cioroianu însă îi revine meritul importului și al desfacerii, mai pe sus de toate însă vrednicia, marea vrednicie a unei nizuințe nobile, de a purifică moralul românesc, subministrând cu creștinesc curaj și cu înțelepciune picuri și pilule și hapuri și injecții, uncori bandajuri și forfecuțe de chirurgie.

Cele 30 piese scurte, cari fac conținutul opului, nu îndrepătătesc modestia titlului »*Dor de lumină*»; este un drum drept spre viață cărtica aceasta. (ic.)

»Epitropia administrativă« a »Fundațiunii pentru ajutorarea ziarisților români din Ungaria« publică despre anul administrativ 1917 iarăș numai o simplă »dare de seamă« în coloanele »*Revistei Economice*« (Nr. 16 din 20 Aprilie c.), din care reținem câteva date de interes public. Fundațiunea a crescut în anul ultim cu Cor. 9,516'88. În această sumă sunt computate și ve-

nitele proprii ale averii fundamentale, cari formează chiar mai bine de jumătate din această sumă, după ce donațiunile și contribuiriile din 1917 fac abia Cor. 4,399—. Augmentarea aceasta rușinos de modestă, care face abia a treia parte a augmentului de peste treizeci de mii coroane din 1916, epitropia nu le pune în sarcina indiferentismului marelui public, ci o ascrie singur »Imprejurărilor grele prin cari am trecut«, amintind în chip special lipsa aproape totală a unei prese, care să fi făcut propagandă pentru sporirea fundațiunii. Darea de seamă publică apoi în întregime o scrisoare din Aprilie 1917 a dlui Dr. Ioan Mihu, care pune la dispoziția epitropiei tantiema statutară ce-i compete cât timp va fi membru în direcțiunea »Albinei«, cu destinația ca »la intervale potrivite să se scrie, premieze și să se publice studii de valoare din domeniul ziaristicăi dela noi«. Suma de Cor. 3,178'46, cât a câștigat fundațiunea pe urma donațiunii, nu figurează în augmentul de mai sus, fiindcă se administrează separat de averea fundațiunii. De încheiere ni-se spune, că pentru ținerea în evidență a socotelilor s'a adoptat un »sistem mai practic«, »rătăndu-se în viitor activele după singuraticile valori din care se compun și nu după fonduri«, plus că de astădată s'a sistat fondul contribuiriilor diverse, trecându-se parte la fondul general, parte la fondul băncilor române (acesta a crecut anul trecut cu Cor. 3.733'45).

Acestea sunt datele mai însemnate din ultima dare de seamă a epitropiei fundațiunii ziaristilor. Sunt date nespuse de triste, a căror păcat principal îl găsim în aceea, că se pun în sarcina »imprejurărilor grele«. Să nu fie oare și alții vinovați?! (ar.)

TELEFON.

Manuscrisele nu se înapoiază.

Tuturor prietinelor revistei le dorim din inimă sărbători fericite! Hristos a înviat!

R. Sâmpetru de câmpie. Aveți dreptate, maslul prescurtat se poate servi și fără de cantor. Inseși condițiile cari se pun de Ordinariat pentru liceitatea slujirii lui sunt de așa, încât ajutorul cantorului este aproape expres eliminat. Rolul cantorului la acest maslu este însă și de altfel atât de neînsemnat, încât chiar și între alte împrejurări ar putea fi suplinat de preot fără orice vină. Puteți deci urmă această practică fără orice teamă.

Mai multora. În vederea alegerii apropiate Blajul s'a constituit în diferite comitete (de presă, de încvartirare, de ordine ș. a.), așa că din acest punct de vedere istoricul act al alegerii credem că nu va lăsa nimic de dorit. Sperăm însă, că va fi la înălțime și în ce privește partea lui esențială: fixarea reușită a ternariului candidaților.

Pentru redacție răspunde: Dr. Alexandru Rusu.

Proprietar-editor: Membrii redacției.

Cărți intrate la redacție.

C. N. și A. M. Williamson — Pantl Kálmán, *Egyptomban történt. Roman.* 2 volume. Editura Szt. István Társulat. Budapesta. Prețul 480 cor.

Henrick Sienkiewicz — Bányai Károly, *Sivatagban—Óserdőben.* Povestire. Editura Szt. István Társulat. Prețul 6 cor.

Pokorny Margit, *A föld.* Editura Szt. István Társulat. Budapesta. Prețul 2 cor.

Hermann Heyermans (Iunior) — Csitáry Béláné, *Rajzok.* Editura Szt. István Társulat. Budapesta. Prețul 240 cor.

Dr. Wolkenberg Alajos, *A béke utjain.* Editura Szt. István Társulat. Budapesta 1917. Prețul 4 cor.

Novák Lajos, *A kereszvény gyermekvédelem.* Editura Szt. István Társulat. Budapesta 1917. Prețul 240 cor.

sz. Báthory Nándorné, *Hogyan szerzett házat és földet Haladi Árva János.* Editura Szt. István Társulat. Budapesta. Prețul 2 cor.

O „Bibliotecă” bună și ieftină!

„*Biblioteca Sămănătorul*”. Editura librăriei diecezane. Arad, (strada Deák Ferencz). Până acum au apărut următorii numeri: Nr. 1. Alexandru Ciura: *Frații. Schițe din războiu.* — Nr. 2. Victor Stanciu: *Cuib de rândunică și alte schițe de popularizare științifică.* — Nr. 3. Ion Agârbiceanu: *Din viața preoțească. Schițe.* — Nr. 4. Dr. Ioan Lupăș: *Din trecutul ziaristicii românești.* — Nr. 5. Dr. Ion Mateiu: *Școală și educație. Pagini ardelenesti.* — Nr. 6. Al. S. Iorga: *La chestiunea industriei noastre.* — Nr. 7. Ion Clopoțel: *Insemnări pe răboj.* — Nr. 8. I. Barac: *Pitelea Gâscariu sau Paradigma leneșului, mult curioasă și în stihuri alcătuită.* — Nr. 9--10. Mihail Gașpar: *Blăstăm de mamă. Roman.* — Nr. 11. Victor Stanciu: *Plantele de leac.* — Nr. 12. Emil Isac: *Ardealule, Ardealule bătrân.* — Nr. 13. Grazia Delledda: *La stână și Ispita. Schițe trad. de C. Mușlea.* — Nr. 14. I. Băilă: *Insuram pe Victor și Pe povârniș.* — Nr. 15. Dr. Ioan Lupăș: *Luptători pentru lumină.* — Nr. 16. Dr. Al. Borza: *Din lumea plantelor.* — Nr. 17. Ioan Georgescu: *Dovezi nouă pentru adevăruri vechi.* — Nr. 18. Gavril Todica: *Zări din univers.* — Nr. 19. Dr. I. S.: *Patimile și moartea Domnului.* — Nr. 20. Wildenbruch: *Lașimile copiilor.* — Nr. 21. V. Stanciu: *Poezii populare din războiu. (Oprit de cenzura militară).* — Nr. 22. Colinde, cântece de stea și cântecele irozilor. — Nr. 23—25. M. Eminescu: *Poezii.* — Nr. 26. Al. Ciura: *„Scrisoare în cealaltă lume.”* Schițe din războiu. — Nr. 27—28. Ion Clopoțel: *Antologia scriitorilor români dela 1821 încoace. I.* — Nr. 29—30 Ion Clopoțel: *Antologia scriitorilor români dela 1821 încoace. II.*

Nrii 1—21 se vând cu câte 40 fil. numărul, iar Nrii 22—30 cu câte 60 fil.

Mai nou:

Din război

Viersuri și cântece

Broșura aceasta de 3 coale formează Nr. 2 din „CĂRȚILE RĂSBOIULUI” întocmite de A. Melin. Întreagă presa noastră are pentru ea numai cuvinte de laudă, la cari ne alăturăm și noi din inimă.

Se poate avea dela librăria seminarială pentru 50 fileri.

Tipic Bisericesc

de

Dr. Victor Bojor, Aron Papiu și Ștefan Roșianu

O carte de cel mai mare folos pentru oricare preot de legea răsăriteană, prin care se promovează nespuse de mult unitatea cultului public dumnezeesc.

Se vinde cu 5 cor. și se poate avea dela librăria seminarială din Blaj.
